

Panium - Pichqa Yupayniyuq

Llaqtaykipa suwa runakuna: Romaq hatunchakusqa hinaspa urmaynin profecíapi

Jeff Pippenger
2025-03-05

Danielpa qillqasqa libroqa musuqmanta sut'inchay willakuyta kicharin, chaypi kutichispa astawan hatunyarichiy nisqa kamachikuyta awaspa, rikch'ayninkunapi phaskarin, iskay kaq capitulopi metalmanta rurusqa estatwamanta qallarispataq chunka hukniyuq kaq capitulopi sapaq reykunapa sasachakuq ch'axwaykuna kama. Kay marco ukhupiq, kallpayoq huk argumento rikurimun: Actiumpa maqanakuy, 31 a.C. watapi, Egiptopa urmayninwan tukukuq 30 a.C. watapi, Daniel 11:25, 26 nisqapa huk hatun hunt'akuyninmi sayarin, pagan Romaq 360 watayuq kamachiy aswan hatun kayninpa paqariyninta señalaspa.

Daniel 11 qallarín hatariyninpas qallarichkan Alejandro Hatunpa wañusqa qhipa, 323 a.C. watamanta qhapaq suyukunapa hatariyninwan urmayninkuwan. Ichaqa, 14 kaq versículopi huk tikraymi rikurin. Qaylla 200 a.C. watapi, Antioquio III (Magnus) wawa-kamachiq Ptolomeo Vpa contran Panium maqanakuyta wakichikushaptin, Roma haykun, mana huk qhawaqlla hinachu, aswanpas “Llaqtaykipa suwa runakuna” hina. Egiptopa trigo mikhuyninta taqyaspa waqaychananpaq yuyaspa, helenístico ch'aqwaykunapa chawpinpi, Roma atiyinta rikuchirqa iskay kaq Macedonia maqanakuy (200–197 a.C.), chaywanmi profético llamk'ayninpa qhawanata wakichirqa.

Roma llaqtamanta judíokunapa patapi kamachiy atiyiniyuq kayninpa

63 a. C. watakama p'unchawkama ñawpaqman risaq, chaypi 16 kaq versículopi hunt'akun Pompeyo Jerusalénman atipaq yaykusqanwan, Santísimo Lugarman haykuspa, “allin sumaq hallp'a” patapi Romaq kamachikuyninta sut'inchaspa. Kaymantaqa, 17 kaqmanta 22 kaq versículokama, Romanokunaq qatiqnin kamachiq runakunam rikuchisqa kachkan: Pompeyoq inti lloqsimu suyu kampañankuna, Julio Césarpa atipayninkuna hinaspa wañuchisqa kaynin 44 a. C. watapi, Augusto Césarpa impuesto huñuy kamachikuynin (Lucas 2:1 nisqapi rimarisqa) 14 d. C. watapi tukukuq, hinaspa Tiberioq Cristo crucificasqa kanan watapi, 31 d. C. watapi, qhawayninpi kasqa, chay pachapi “pactoq príncipe” p'akisqa karqa. Pompeyomanta Jerusalénpi qallarispa Tito kama Jerusalénpi 70 d. C. watapi chayasqa profetapa siq'inqa, Diospa llaqtan patapi Romaq sinchi kamachikuynin siq'inta rikuchin.

Qallarinan huk romano hiniralpaq Templota qhellichasqanmantapacha, huk romano hiniralpaq Templota thuñichisqa tukukuyninkama, Alpha y Omegaq sellonta rikuchin. Qhellichaywan qallarispa, thuñichaywan tukuspa, chay historiapa siqinpas uqllanmi qhellichayta hinaspa thuñichayta paypa, pim sayk'usqa kikinmanta: “Kay Templota thuñichiychik, kimsa p'unchaypiñataq oqarichisqa.” Cheqaq kayqa Hebrew simipa alfabetunpa ñawpaq, chunka kimsayuq, hinaspa qhepa qillqankunamanta rurasqanmi, hinaspa Pompeywan qallariq, Tituswan

tukukuq siq'iq chawpinpi huk Templo thuñichasqanta uqllan, mayqinchus rikuchisqa kachkan kimsa cruzkunapa chawpin cruzninwan, chaykuna hatarichisqa kasqankutaq semanapa cheqaq chawpinpi, Cristo hamuspa rimanakuyta takyachinanpaq. Chunka suqtayumanta iskay chunka iskayniyuqkamata versículokunaqa huk willakuq siq'ita rikuchin, mayqinchus cheqaq kaypa sellonta apamun. Chay versículokunapi rikuchisqa historiapa ukunpi achka mana achka, ichaqa ancha allin yachayniyuq willakuq siq'ikuna kan; ichaqa chay siq'ipa aswan hatun tematintaq Roma llaqtapa judíokunapa hawanpi kamachikuyninmi.

Hatun Tantanakuykuna hinaspa Rimaqkuykuna

Verso 23qa “kutichisqa hinaspa astawan hatunyachisqa” nispa, 161–158 a.C. watakunaman kutirin, chay pacha judíokuna Judas Macabeo umalliqninwan Roma llaqtawan huk alianza rurasqanku (1 Macabeos 8). Kayqa Romaq sapaq imperiota hatunyachiy yachayninta reqsichin—tratadokunawan hinaspa alianzakunawan atipay, ñawpaqnin imperiokunamanta hukniray kaq ñan. Verso 24qa kay mit'ata tukuchin, nispa Romaqa “sinchi pukllaykunamanta astawan ñawpaqman yuyaychasqankunata willakunqa, huk tiempokama.”

Paywan rurasqan qhepamanqa llullakuspam rurayman churakunqa; aswanpas wicharimuspa, pisilla llaqtawan kallpachasqa kanqa. Hawkallamanta haykunqa suyupa aswan wira chiqninmanpas; hinaspataq ruwanqa imatapas mana rurasqankuta taytanikunaqa, nitaj taytankup taytankunapas; payqa paqarisqa qichusqakunata, saqueosqakunata, qhapaq kaykunatapas paykunapuram rakinqa. Ari, sinchi pukllay wasikunapa contranpi yuyayninkunata wakichinqa, huk pisi pachakamallataq. Daniel 11:23, 24.

Huk Pachaqaq

“Contra” nisqa simita tikrasqaqa “manta” nisqa simi hina entiendesqa kanman. Romaqa aparatonkunata “manta” willakapun. Versopi “manta” nisqa simiqa Roma llaqtaman rikuchin, imperiopa políticawan militar sonqonman, estratejiankunapa sayaynin kasqanman. “Pacha” nisqaqa proféticamente 360 wata kachkan, qallarispas Egipto urmasqanmantapacha 30 a. C. watapi Actium qhepata, tukukuspa 330 watapi Constantine Roma llaqtata saquespa Constantinopla-man ripusqanpi.

Versículos 25 y 26 nisqakunaqa Actium kikinmanmi qhawarinku.

Hinaspan kallpanta, sonqonta hatarinqa uray llaqtapa reywan contra, jatun ejercitowan; hinaspan uray llaqtapa reyqa maqanakuyman hatarinqa ancha jatun, atiyniyoq ejercitowan; ichaqa mana sayanqachu, paypa contranpi yuyaychasqa qillqaykunata ruwasqankurayku. Ari, mikhuyninmanta rakisqa mikhuysa mikhukuqkuna payta chinkachinqaku, ejercitonpas mayu hina llusqsimunqa; askha runakuna wanusqa urmamunqaku. Daniel 11:25, 26.

31 a.C. watapi, Octavianoqa, Roma llaqtata “hanaq ch'inchaypa rey” hina representaspa, kallpankunata huñurqan Cleopatra-pa Egiptowan, “uray ch'inchaypa rey” nisqawan, jatun ancha reqsichisqa lamar maqanakuypi. Antonioq Cleopatraqpas “ancha jatun kallpasapa ejercitonku” pisi kallpayaq tukurqan, estrategiapi “maqllaykuna”rayku atisqa (Agrippaq taktikankuna) hinallataq traicionkuna-rayku chinkachisqa—Antonioq yanapaqninkumanta wakinkuna

karunchakusqankurayku, Cleopatraqpas chawpi maqanakuyti kutirikusqanrayku. 30 a.C. watakama, Egiptoqa Romaq provinciannña karqan, chaymanta paganismo Romanop atipaynin mana pipas hark'asqa qallarirqan. Kay 360 watakuna, 30 a.C.manta 330 watakama, tupanku Romaq qhapaq kayninwan, ñawpaq kallpachakuyninpi chawpichasqa, Constantinoq tikraynin "urmachirqa" chay kallpachakuyta, imaynachus Daniel 8:11 nisqan willakun.

Ari, payqa hatuncharikurqa asta chay ejercitopa Principen kama; paywanmi sapa p'unchaw sacrificio qechusqa karqa, hinaspa Santuarionpa maynin urmachisqa karqa. Daniel 8:11.

Konstantino llaqtayta Roma llaqtamanta Constantinopla llaqtapaq urmachispan, Roma llaqtapi huk kamachiy pisiynioq waskhaqta saqirqan, chaypi papal iglesia Roma llaqtawan rikuchisqa kamachiy tiyanata jap'inanpaq. Chay rurayqa Apocalipsis chunka kimsayuqta qillqasqamanta iskay ñiqin versiculota hunt'arqan.

Uywan yachaqmi rikurqani, huk otorongo hina karqan; chakinpas ukhumariq chakin hina karqan, siminpas huk leonpa simin hina karqan. Dragonmi payman qosqan atiynta, tiyananta, hatun kamachikuynintapas. Apocalipsis 13:2.

Daniel 8pi iskay sapa hebreo simikuna kan, iskayninpas "santuario" nisqaman tikrasqa, chaykunam Daniel qillqapi santuarioq willakuyninta t'aqanku. Daniel qillqa rikuchin Cristowan Satanáswan maqanakuyta, kay pachapi Cristoq hinallataq Satanáspaq kay pachapi rantinchasqankunawan rikuchisqa. Babilonia, Satanáspaq kay pachapi rantinchan, Daniel qillqaq qallariyninpi Jerusalénta atipan; Jerusaléntaq chunka hukniyuq kapituluq tawa chunka pichqayoq versiculunpi Babiloniata atipan. Jerusalén llaqtawan Babilonia llaqtawan sutichasqa reino-kunaqa "kallpayoq santuariokuna" kanku. Babilonia llaqtawan Jerusalén llaqtawan iskayninku kallpayoq santuariokuna kanku, hinaspataq sapankanku llaqtankupi templonkuta kan. Panteón temploqa Roma llaqtapi kashan, Jerusalénpi temploqa profético willakuypi chaypaq tupaqninmi. Babiloniawan Roma llaqtaqa Jerusalénpa llullachiq rikch'ayninkunam.

Daniel 8 nisqapi, iskay hebreo simikunaqa kaykuna kanku: versículo 11-pi "miqdash", chaypi uchuy waqra (Roma pagana) "santuarionpa kasqan cheqanta" (Roma llaqtata) urmachin, Constantinoqa watapi 330-pi wakman astakusqanrayku. Huk simitaqmi "qodesh" versículos 13, 14-pi, maypichus Diospa santuarionnin 2300 p'unchaykunamanta qhepaman pichasqa kananpaq suyan. Iskay simipas "santuario" nispa tikrasqa kaptinpas, "miqdash"qa Diospa sinchi pukarananta otaq pagano pukaranata qhawachiyta atin, ichaqa "qodesh"qa Bibliapiqa Diospa santuarionninta qhawachinanpaqla llamk'achisqa kashan.

Daniel 11:31 nisqapi, "kallpayoq santuario" nisqa (Roma llaqta) qhellichasqa kachkan, bárbaro runakuna, vandalokunawan kуска, Roma llaqtaman maqanakuyta apamusqankurayku. Chay versículopi "brazokuna" nisqa, Cloviswan 496 watapi qallarisqa, hinaspataq papal Roma llapanman wichariyta hunt'asqa 538 watakama purirqan, chaypi ostrogotokuna llaqtamanta qarqosqa kaptin.

Actiummanta willakuyqa 330 watamanta aswan karumanmi mast'arikun. 30 kaq ch'iqninpa "Chittim lamar qhatun barkokuna" nisqanqa Gensericpa kamachiyninpi Vándalos runakunatam

reqsichin, paykunaqa 455 watapi Romatam saquearon, chaywanmi inti lloq'e Roma urmayninta rikuchin. Chaymanta Papal Roma hatarimun, 538 watamanta 1798 watakama kamachispa; 1260 watakunata, Napoleonpa Generalnin Berthier Pío VI-ta hap'ispa “wañuy qollqe ch'aki” nisqa maqakuyta qusqankama. Pagano Romaq 360 watankuna, 30 a. C. watamanta 330 watakama, Papal Romaq 1260 watankunawanmi rikch'akun, sapaqninpas kinsa kaq hark'ay urmasqanpim qallarín (Egipto, Ostrogodos).

Kunan pacha “hanan llaqtapq qhapaqninqa” rikurin chusku chunka versículopi. 1989 watapi, papadoqa, pakasqa alianzasqawan Reaganpa EE. UU.ninwan (carretakunawan, buquekunawan, caballopi puriqkunawan unanchasqa), urmachin URSS-ta, “urin llaqtap qhapaqninta” (mana Diospi ññiy/Comunismo). Chusku chunka hukniyuq versículoqa sut'inchán papadoq “sumaq allpa” atipasqanta—protestante EE. UU.ta católico EE. UU.man tikraspa—chaymanta chusku chunka iskayniyuq, kimsa niyuq versículokuna sut'inchanku Naciones Unidas, Egiptowan unanchasqa, kasukusqanta kimsa kуска huñunaman, chayqa Naciones Unidas (dragón), Vaticano (bestia), hinaspа Estados Unidos (profeta llulla) kasqanwan, kay pachata Armagedónman pusaspa. Chusku chunka pichqaniyuq versículoqa willakun kay atiyñiyuqpa tukukuyninta, “mana pipas yanapaqninyuq,” chay kinqa chusku chunka hukniyuq versículopi hampisqa, ichaqa paypa kawsayninpa tukukuyninqa chusku chunka pichqaniyuq versículopi sellasqa.

Actiumpi 31 a. C. watapim 25, 26 ch'askikunaq chawpinmi kachkan, Romapa 360 watayuq kamachikuyninta kallariqchispa paypa santuario-fortaleza-mantam. Chunka tawayuq ch'askita huk amonestación hina hap'ispa, ch'usaq Romaq willakuynin chhunkasuqtaqta qallarimuspa huknin kinsa chunka hukniyuq ch'askikama, papal Romaman tikrakuykama, ch'usaq Romaq hunt'asqa siq'inmi kachkan. Chay siq'i kimsa rak'iykunaman rakisqam. Chunka suqta ch'askimanta iskay chunka iskayniyuqkama, Romaq ñawpaq Israelmanta apu kayninpa siq'inmi. Iskay chunka kimsayuy, iskay chunka tawayuq ch'askikunanmi reqsisichin chay imperio hatarichiy llamk'ayta, mayqentachus Roma llamk'achirqan atiywan atipanakuyta ruwaspa ligakunawan, tratadokunawan, hinallataq soldadokunaq kallpanwan kуска. Iskay chunka tawa ch'askimanta qallarispán huknin qhipa rimariy kama, kimsa chunka hukniyuq ch'askipi, iskay rak'iyuq siq'inmi kachkan, mayqen pacha Roma pay kikinta hoqarirqan, chaymanta qhipaman urmaypas hamurqan.

“Pachasqa p'unchayqa” kaymi tukukuy 360 watakunapa, wata 330-pi. Versículo iskay chunka qanchisniyuqmanta, versículo kimsa chunka hukniyuqpa qhipa rimayninkama, maypichus reqsichin imayna papa kamachiy atiy, ch'inyayta ruraq millay ajllakusqa hina sutichasqa, tronopi churakusqa karqa 538 watapi, chayqa pagano Romaq historiannintam riman, chay kimsa pachak sojta chunka watakunapa contexto-ninpi, maypichus hatun aswan kamachiyta charirqan; chaymanta qatiqtaq iskay pachak pusaq watakuna kan, pisiyachkaq urmaypa.

Chayrayku, iskay chunka tawaq versículopi “tiempon” qallarín 31 a.C. watapi, uray llaqtap reyta yapanakusqanwan hanaq llaqtap reypa suyuman, tukukuntaq 330 watapi, hanaq llaqtap reyta inti llusqsiymanwan inti yaykuy manaña iskayman rakikusqanpi. 330 watamanta 538 watakama, pagano Roma aswan-aswan thuñikapun. Imanallamanta pagano Romapa wañuyta puriyninpa sapa pasokunawan tinkisqa imaymana profético reqsichiynakunaqa, chaymi profeciamanta yachaqta yanapanku Diospa profético Siminta reqsinanpaq. Daniel chunka hukniyuqpi chunka tawaq

versiculon hunt'akuyninpi, Romaqa ricuyta sayarichin, hinaspataq chayta ruwananpa huk ñanmi urmayninwan. Versiculopi nin: “qampa llaqtaykipa suwa runakunapas hatarinqaku ricuyta sayarichinankupaq; ichaqa urmanqaku.”

Roma llaqtata Chittimpa büquinkuna atacasqan pacha, chaymanta qhipaman uray suyuta atacaptinpas, manam ñawpaq kaqhinchu, nitaq qhipa kaqhinchu karqa; kaymanta ñawpaqmanqa Romanopa atiyin urmayninmi ricuchisqa kashan. Apocalipsis qelqepa qanchis trompetankunamanta ñawpaq tawa trompetakuna, pusaq ñiqi capítulo pi tarisqakuna, sut'inchanmi chay tawa hatun atiyiniyuq kamachiykunata, mayqenkunachus tukukuyninpi Roma Occidentalta 476 watakama tukuchirqaku. Rikch'ayninqa sayarichisqa kashan llaqtaykikunaq suwa runankuna hatunchakuspa urmaqtin. Profeciapa rikch'ayninqa Roma urmayninpa marconninpi rikuchisqa kashan. Roma Occidental paganaqa 330 watamanta 538 watakama urmarqa. Roma Papalqa 1798 watapi urmarqa. Pichqa kaq, suqta kaq trompetakunapa historiankupi Roma Orientalqa 1453 watapi Otomano Turcokunaman urmarqa. Chay kimsa urmaykunaqa llaqtaykikunaq suwa runankunawan sayarichisqa rikch'aypa partenmi kanku.

Chay versiculopi nin: “hinallataq llaqtaykikunapa suwakunaqa hatarinqaku rikch'ayta sayachinankupaq; ichaqa urmanqaku.” 31 a.C. watamanta 330 d.C. watakama Roma paganaqa “hatarirqaku” kay pachapi ancha kamachikuyninkupi. 330 watamanta 538 watakama Roma paganaqa urmarqan hucha runapa Diospa templonpi tiyaykuspa, kikinmanta Dios kasqanta willakuspa, churananpaq wakichinapaq. 538 watamanta 1798 watakama poder papalqa “hatarirqaku”, hinaspa 1798 watapi urmarqaku. 31 a.C. watamanta 330 watakama Roma Occidentalqa “hatarirqan” Romanopa imperionpa chawpin kasqanta; hinaspa 330 watamanta 476 watakama urmarqan. 330 watapi Constantinoqa hatarichirqan Constantinoplaqa Roma Orientalpa chawpin kasqanta, hinaspa 1453 watapi Roma Orientalqa urmarqan. Romaq imaymana rikch'ayninkunapa p'unchayninkunaqa, sapankama huk pacha Romapa hatarinanpaq, chaymanta qhipaman urmananta rikuchiq pacha kanku, imaraykuchus “llaqtaykikunapa suwakunaqa hatarinqaku rikch'ayta sayachinankupaq; ichaqa urmanqaku.”

Hebreo simipi “suwaqkuna” nispa tikrasqa simi, aswan allinmi “p'akikuna” nispa tikrayqa, saphinpa ñawpaq kaq yuyayninwan aswan sumaq tupasqanrayku—chayqa p'akiy, chinkachiy utaq ch'aqwayman churay ninanmi—mana chiqap “suwaqkuna”llachu (mayqinchus suwayta niq). Kay simiqa rikuchin linderokunata, kamachikuykunata, utaq rimanakuykunata p'akichiqkunata, manam aswakunallata suwaqkunatachu. Romaqa Biblia qhelqapi willakuykunapi p'akiqmi, ichaqa chunka tawaq kaq versiculopiqa “suwaqkuna” nispa tikrasqam. Daniel pa iskay kaq capitulopin Romaqa fierro suyumi, hinaspataq qanchis kaq capitulopin tawa kaq animalpas Romallataqmi.

Kay qhipamanmi tuta rikuykunapi rikurqani, hinaspataq qhaway, tawa kaq uywa, manchay manchakuypaq, millay mancharikuypaq, ancha kallpasapa; hatun fierro kirunkunataq karqan: mikhurqan, ñut'urqan ch'iqichaspa, puchuqkunataq chakinkunawan sarurqan; ñawpaqninpi kaq llapa uywakunamantataq hukniraymi karqan; chunka waqrakunataq karqan. Daniel 7:7.

Tawa kaq ñiqin animalqa—Roma kasqanrayku—“hierro” kirunkunayuqmi, iskay kaq kapitulopi chayllataq tawa kaq qhapaq suyu hierro hina rikuchisqa kasqanrayku. Qanchis kaq versiculopi

Romaq tawa kaq animalninqa “ñut’uchin”, hinaspa ñut’uchispaqa “puchuqta chakinkunawan saruchirqa.” Romaq animalninqa hierro qhapaq suyum, hinaspa ñut’uchiywan puchuqta saruchiywan sut’inchasqa kayninqa qatikachay ruwasqanta rikuchin. Ñawpaq Israelman apamusuq qatikachayqa huk “señal” karqa.

Chaymantapas llaqa kay ñakasqakuna qanman hamunqaku, qatiquasunki, tariqasunki ima, chinkachisqa kanaykikama; imaraykuchus mana uyarisqankichu Señor Diosniykiqa siminta, paypa kamachikuyninkunata, estatutonkutapas waqaychanaykipaq, chaykunata qamman kamachisqanrayku. Hinaspa chaykuna qanpi kanqaku señalpah, admirakuypah ima, mirayniki patapipas wiñaypaq. Imaraykuchus mana servirqankichu Señor Diosniykita kusikuywan, sonqomanta kuisqa kaywanpas, llaqa imakunapa achka kayninrayku; chayrayku enemigoykikunata servinqi, Señorpa qanmanta kachamusqankunata, yarqaypi, yakunaypi, q’ala karapi, llaqa imakunapa pisiyninpi ima; hinaspa fierromanta yuguta kunkaykipi churapusunki, chinkachisqasqa kama. Señorqa karumanta suyuta qanpaq apamunqa, kay pachapa tukukuyninmantaraq, anka phawaq hina usqhaylla; huk suyu, rimayninta mana entiendenkichaq. Huk suyu sinchi uyaniyuq, machu runata mana yupaychaq, wayna runatapas mana khuyapayakuq. Deuteronomio 28:45–50.

Ñawpa Israel llaqtapa contrankuta huch’ankurqanrayku urmaykuchisqa maldicionkunaqa “señalpas, musphaypas, mirayniyki wiñaypaq” kanku. Chay maldicionqa paykunaman apamunan karqa “sinchi uyayuq nacionwan.” Qanchis kaj capitulopi fierroyuq kiruyuq animal, mayqinchus “llaqa imata pakispa, puchuqta saruch’in,” chaypas tawa kaj qhapaq suyu kikinmi, Alejandro pa qhapaq suyun rakisqa kasqanmantapacha lloqsimuq; chayhinallataq, Moisés nisqawan Deuteronomio pi hina, chay qhapaq suyuqa huk nacionmi, maypa siminta ñawpa Israel mana entiendenmanchu. Roma qhapaq suyu, Daniel pa pusaq kaj capitulopin nisqa, sinchi uyayuq nacionmi, huk simita rimaj nacionpas.

Kunanmi chay p’akiskasqa kaptin, chaypa rantinpi tawa waq hawayarirqa, chay llaqtamanta tawa qhapaq suyukuna hatarinqa, ichaqa manam paypa kallpanwanchu. Hinaspa paykunaq qhapaq suyunqakuq qhipa p’unchayninkupi, huchallikuqkuna hunt’asqaña kaptinku, huk sinchi uyayuq rey, ch’usaq sasachakuy simikunata entiendeyuq, hatarinqa. Daniel 8:22, 23.

“Llaqtaykipa suwaqninakuna (paqariqkuna)” rikch’ayta sayarichinku, paykuna kikinkuta hatarichinku hinaspa urmaykunku. Tawa kaq fierro qhapaq suyuqa paganu Roma karqa, paymi aswan qhapaqta kamachirqa kikinta hatarichispa; ichaqa tukukuyninpi urmayninmi willakuypa huk qillqasqa unanchanman tukurqa, chaymi rikch’ayta sayarichin. Paykunaqa paqariqkuna kanku, Diospa llaqtanta ñit’ispa urmachinku qatiykachaywan.

Kay yachayta qatiqmi hamuq qillqapi.